

Lageropgeleiden moeten grotere rol in democratie krijgen

Volkskrant 14 dec. 2018

De commissie-Remkes is eruit: om de democratie beter te laten functioneren zijn een gekozen formateur en een bindend correctief referendum nodig, en de senaat moet anders werken.

Het Nederlandse parlementaire stelsel is onvoldoende in staat om alle burgers inhoudelijk te vertegenwoordigen. De kloof tussen hoger en lageropgeleiden is groter geworden, het land etnisch-cultureel diverser en de gedigitaliseerde burger mondiger. Dat alles maakt 'een oplossing van het representatievraagstuk buitengewoon urgent'.

Na bijna twee jaar studie en gesprekken kwam de 'staatscommissie parlementair stelsel' donderdagmiddag in een 384 pagina's tellend eindrapport met een reeks van aanbevelingen om de democratie te hervormen. De uitvoering daarvan moet door het kabinet 'voortvarend' ter hand worden genomen, aldus commissievoorzitter Johan Remkes, VVD-coryfee en scheidend commissaris van de koning in Noord-Holland.

Na een 'Probleemverkenning' in oktober 2017 en een 'Tussenstand' in juni van dit jaar, was de koers van de commissie al duidelijk. Opvallend is dat zij deels teruggrijpt op aanbevelingen van eerdere commissies en vaststelt dat daarmee weinig tot niets is gebeurd. Ten onrechte, vindt zij, want de inzet is niet gering: het toekomstbestendig maken van het politieke bestel en de democratische

rechtsstaat. 'Erosie ligt op de loer', vreest Remkes. 'Onze aanbevelingen zijn niet vrijblijvend.'

Lageropgeleiden

In de Tweede Kamer is 95 procent van de volksvertegenwoordigers hoger opgeleid, terwijl dit in de totale bevolking slechts 29 procent is. 'Publieke besluitvorming correspondeert niet altijd met de opvattingen

Remkes: 'Onze aanbevelingen zijn niet vrijblijvend'

van aanzienlijke groepen kiezers, met name lageropgeleiden', stelt Remkes vast.

Dat geldt bijvoorbeeld voor 'gezichtsbepalende onderwerpen' als Europese integratie en het migratiebeleid. Het leidt ertoe dat deze burgers 'dreigen af te haken op de politiek of al afgehaakt zijn'.

Remkes blaast de voorstellen van het Burgerforum Kiesstelsel uit 2006 nieuw leven in. Dat stelde onder meer voor om kiezers met één stem twee mogelijkheden te geven: ofwel stemmen op een partij met een kandidatenlijst als geheel (dat kan nu

niet, ook al denken de meeste mensen dat ze dit wel doen), ofwel stemmen op een persoon. Het kabinet-Balkenende IV besloot in 2008 deze aanbeveling niet over te nemen. Volgens Remkes is het voordeel dat een voorkeursstem op een individuele kandidaat zo meer gewicht krijgt, terwijl het kiesstelsel evenredig blijft. Ook kunnen kiezers duidelijker een regionale voorkeur kenbaar maken.

Campagnes

Een nieuwe Wet financiering politieke partijen moet regels stellen aan transparantie over inkomsten en uitgaven voor de individuele campagnes. De bestaande regels voor financiering van politieke partijen kunnen in die nieuwe wet worden opgenomen. Politieke partijen moeten een vereniging zijn en giften (zowel uit het binnen- als het buitenland) moeten, om beïnvloeding te voorkomen, aan een maximum worden gebonden.

Belangrijk vindt de commissie verder dat op de middelbare school de vakken geschiedenis, staatsinrichting en maatschappijleer 'versterkt' worden. Wat ook zou helpen: om op 5 mei voortaan de democratische rechtsstaat te vieren. Bevrijdingsdag wordt dan Vrijheidsdag.

Remco Meijer

AANPASSING VAN DE ROL VAN DE EERSTE KAMER

INVOERING VAN BINDEND CORRECTIEF REFERENDUM

GEKOZEN FORMATEUR BIJ LANDELIJKE VERKIEZINGEN

Reactie op het artikel in de Volkskrant: “Lager opgeleiden moeten grotere rol in democratie krijgen”.

Net als de Leeuwarder Courant (“Donkere wolken boven democratie”) constateert de Volkskrant ook, dat Johan Remkes, voorzitter van de Staatscommissie Parlementair Stelsel, zelfs duidelijk stelt, dat het slecht gaat met de democratie; dat vinden een heleboel burgers ook; de politiek moet beter functioneren; de burgers mogen niet ‘buitenspel’ worden gezet.

Hij noemt de ‘gele hesjes’(lager opgeleiden?) en wil, dat zij een grotere rol in de democratie krijgen. Hij/de Commissie heeft hiervoor 83 aanbevelingen voorgesteld, waarvan de belangrijkste hierboven worden genoemd. Geen van deze aanbevelingen (ook de 3 belangrijkste niet) zal deze rampzalige toestand kunnen verbeteren. Net als bij het Burgerforum Kiesstelsel zullen ze door de neoliberale machthebbers/Rutte c.s. worden genegeerd of afgeschoten, omdat hun ‘partijmacht’ nog te groot is. Wij en Remkes c.s. weten ook, dat de geschiedenis van de democratische vernieuwing weinig hoop geeft. Remkes beseft zelf, dat zijn aanbevelingen waarschijnlijk een anoniem plekje krijgen op het kerkhof van gesneuvelde ideeën. Het valt de Staatscommissie te verwijten, dat zij desondanks het positieve nieuws van het Nieuw Nederlands Kiesstelsel ++ willens en wetens hebben genegeerd. Zie verder naar de reacties, die horen bij de Krantenartikelen: Donkere wolken boven democratie, Standenstaat, oud en nieuw, en Nederland wordt bananenrepubliek.